

Jak SSSR pomohl nejvýznamnější francouzské kolonii připevnit ji k Paříži – RT Africa

rt.com/africa/596521-algeria-ussr-relations/

„Poskytli jsme vše, co bylo možné pro jejich svobodu“: Jak SSSR pomohl nejvýznamnější francouzské kolonii připevnit ji k Paříži

Odminování, energetická spolupráce, zavlažování, hutnictví, dětské letní tábory se zapsaly do historie přátelství mezi Alžírskem a Sovětským svazem

SOUBOR FOTOGRAFIE. Alžírský prezident Houari Boumediene (2. R) a sovětský premiér Alexej Kosygin (L) během návštěvy alžírské továrny během Kosyginovy oficiální návštěvy Alžírska dne 5. října 1971. © AFP

Počátkem roku 2024 Moskva oznámila, že má v úmyslu zřídit v Alžírsku Ruský dům, kde budou moci krajané i místní obyvatelé studovat jazyk a kulturu země. V posledních letech potřeba takového kulturního centra vzrostla, protože v Alžírsku žijí tisíce Rusů (mnoho z nich tam žije již od dob Sovětského svazu) a alžírští mladí lidé projevují o kulturu stále větší zájem.

Během sovětského období komunistický stát vychoval mnoho alžírských politiků, vycvičil svůj vojenský personál a vyzbrojil letectvo a námořnictvo země. Alžírská armáda vděčí za svůj profesionální úspěch sovětským a ruským vojenským školám a akademiím, kde bylo v letech 1961 až 2023 vycvičeno více než 60 000 jejich vojáků.

V SSSR se vychovaly tisíce alžírských specialistů z různých oborů a odvětví. Mnozí se vrátili domů se svými ruskými manželkami a dětmi. V takových multikulturních rodinách se ruský jazyk a kultura předávají z generace na generaci.

[Přečtěte si více](#)

[La Colonisation: Francouzská historie smrti, mučení a nepopsatelného násilí v perle své říše zla](#)

V Alžírsku dnes žije více než 1000 ruských žen. V roce 1989 vytvořila Koordinační rada ruských krajanek Asociaci ruských krajanek v Alžírsku, která sdružuje ženy z Ruska a bývalých republik SSSR.

„Hlavním cílem sdružení je zachování ruského jazyka a ruských tradic. Každý rok pořádáme konference, kterých se účastní ženy z jiných měst Alžírska. Tím se k sobě navzájem přibližujeme, poznáváme život našich krajanů v jiných alžírských městech, o jejich úspěších i problémech,“ stojí na jeho webu.

Jak SSSR podporoval boj Alžírska za nezávislost

Sovětský svaz byl první zemí na světě, která navázala diplomatické styky s Alžírskem. Stalo se tak v březnu 1962, čtyři měsíce předtím, než Alžírsko oficiálně vyhlásilo nezávislost na Francii.

SSSR de facto uznal Alžírsko o dva roky dříve. 3. října 1960 se během 15. zasedání Valného shromáždění OSN v New Yorku setkal generální tajemník SSSR Nikita Chruščov se členy alžírské vlády. O několik dní později řekl, že toto setkání znamenalo, že SSSR uznal prozatímní vládu Alžírské republiky.

„My, sovětský lid, sympatizujeme se všemi koloniálními národy, které bojují proti kolonialistům za nezávislost své [země]. Jak můžeme vyloučit velké arabské lidi, kteří bojují za svou nezávislost, za svou svobodu? Tleskáme jejich boji. Poskytli jsme a budeme i nadále poskytovat veškerou možnou pomoc, která může pomoci alžírskému lidu v boji za jeho nezávislost, za jeho svobodu,“ řekl tehdy Chruščov.

SOUBOR FOTOGRAFIE. Sovětský premiér Nikita Chruščov, když před Valným shromážděním OSN koncem 11. října 1960 pronesl mávající pěstí a křičel. © Getty Images/Bettmann

Od začátku alžírské války v letech 1954-1962 proti francouzskému kolonialismu SSSR podporoval alžírský lid. Sovětský svaz vystupoval na obranu Alžírka v OSN a na různých mezinárodních fórech, poskytoval finanční, materiální a vojenskou pomoc a organizoval různé solidární kampaně.

Odminování

"A pak mě Alžírsko zavolalo, abych odminoval zemi." Dobrovolníci – krok vpřed! Všichni vykročili vpřed, nejen já," zpíval slavný sovětský zpěvák Mark Bernes v písni 'Memories of Algeria'. V letech 1962 až 1964 sovětská armáda odminovala velká území nově nezávislé Alžírské republiky. Bohužel se na tyto úspěchy v dnešní době zapomnělo.

V roce 1962 podepsala prozatímní vláda Alžírka a Francie Evianské dohody – mírové smlouvy, které Alžírku také přiznávaly právo na sebeurčení. Po celostátním referendu 5. července Alžírsko oficiálně vyhlásilo nezávislost. Od té doby, co byla alžírská ekonomika vážně zasažena válkou a francouzští specialisté ze země hromadně odcházeli, bylo před námi mnoho práce. Po koloniální éře a osmileté válce Alžírsko velmi potřebovalo pomoc.

Při odchodu z Alžírka za sebou Francie také zanechala tisíce min. Nejvíce zaminovaná území byla na hranici s Marokem a Tuniskem (tzv. „*Lignes Challe et Morice*“). V roce 1959 byla velká část těchto území zablokována minovými poli, pozorovacími stanovišti a elektrifikovanými drátěnými bariérami. Francie však neměla v úmyslu po sobě uklízet.

Jelikož Alžírsko nemělo kvalifikované sapéry, požádalo nejprve o pomoc několik evropských zemí (Itálie, Švédsko, Německo), ty však pomoc odmítly. Problém nepomohly vyřešit ani soukromé společnosti. Například skupina Italů vedená generálem ve výslužbě Ipolitem Armandem zahájila odminování území, ale zastavila se, když bylo několik lidí ze skupiny zabito při výbuchu min.

[Přečtěte si více](#)

Severoafričké státy vytvoří nový regionální blok

Poté zasáhlo sovětské vedení a souhlasilo s bezplatným odminováním území. 27. července 1963 byla mezi oběma zeměmi podepsána dohoda. Dvě skupiny specialistů ze SSSR dorazily do Alžírka v období od roku 1962 do roku 1965. V tomto období ruští sapéři zneškodnili asi 1,5 milionu min, vyčistili přes 800 km odminovacích pásů a 120 000 hektarů půdy. Každý sapér zneškodnil 10 000 až 15 000 min. Někteří z nich se nikdy nedostali zpět domů a mnozí zůstali zmrzačení. Po návratu většina ženistů obdržela sovětská vládní vyznamenání.

Sověťští specialisté v Alžírsku

Sapéři nebyli jedinými specialisty, kteří dorazili do Alžírka ze SSSR. V 60. a 70. letech 20. století přišly do Alžírka tisíce ruských specialistů, kteří tam zůstali mnoho let. Někteří z těchto lidí se v Alžírsku trvale usadili a jejich potomci tam stále žijí.

Po získání nezávislosti si Alžírsko zvolilo socialistický kurz domácí politiky a aktivně navázalo mezinárodní vztahy. V prvních dvou desetiletích po vyhlášení nezávislosti Alžírsko úzce spolupracovalo se SSSR v oblasti ekonomiky, politiky a kultury a obě země si často vyměňovaly delegace na různých úrovních.

Hospodářská spolupráce se Sovětským svazem a dalšími zeměmi socialistického bloku zahrnovala téměř všechny oblasti alžírského hospodářství. Velké množství sovětských specialistů, kteří přišli do Alžírka, výrazně přispělo k rozvoji místní ekonomiky. SSSR

pomáhal Alžírsku s průzkumem nerostů, budováním velkých průmyslových podniků a školením inženýrského a technického personálu. Například komplex El Hadjar, postavený v roce 1968, se stal největší ocelárnou v Africe.

Sovětský svaz pomohl rozvíjet těžební a neželezný průmysl v Alžírsku, zvláště když v květnu 1966 Alžírsko oznámilo znárodnění všech těžařských podniků a zahraniční inženýři opustili zemi.

SOUBOR FOTOGRAFIE. Alžírský národní institut ropy, zemního plynu a chemie byl vybudován za sovětské pomoci v Boumerdes. © Sputnik/Michail Kuleshov

Na žádost Alžírské demokratické lidové republiky vyslaly SSSR, Bulharsko a další členské země Rady vzájemné hospodářské pomoci své specialisty do Alžírska a znárodněné doly pokračovaly v provozu. Díky této pomoci Alžírsko zvýšilo těžbu železné, olověné a zinkové rudy.

Spolupráce v energetickém sektoru byla pro Alžírsko vždy důležitá a zemi přinášela devizové příjmy. Po celá 60. a 70. léta pracovali sovětští specialisté v alžírské státní ropné a plynárenské společnosti Sonatrach a SSSR dodával vrtné soupravy pro geologická průzkumná místa.

Sovětští agronomové a hydrogeologové pomohli zvýšit zavlažování a zásobování vodou a zvětšit plochu obdělávané půdy. SSSR postavil v Alžírsku dvě zavlažovací přehrady. Sovětští hydrogeologové také vedli komplexní výzkum podzemních vod v jižních

pouštních oblastech země, které zabírají asi 80 % celého území Alžírsku. Za pouhé čtyři roky byli sovětsí experti schopni identifikovat o 25 % více zásob vody, než dokázali Francouzi za 130 let strávených v Alžírsku.

[Přečtěte si více](#)

Společenstvo: Proč se afričtí studenti rozhodnou spojit svůj život s Ruskem

SSSR poskytoval komplexní pomoc i v oblasti školství. V roce 1964 byl v Boumerdès založen Alžírský institut ropy a zemního plynu, který byl městu darován. Boumerdès, město na severu Alžírsku, se díky sovětským specialistům stalo významným vzdělávacím a vědeckým centrem. Vznikl zde také Národní ústav lehkého průmyslu.

V Annabě byl vybudován báňský a hutnický ústav a v Blidě hydrometeorologický ústav. Profesori hlavních předmětů byli vybráni z různých univerzit SSSR a posláni do Alžírsku. V letech 1956 až 1978 bylo ve vzdělávacích institucích zřízených SSSR vyškoleny více než 800 alžírských specialistů.

Vojenská spolupráce mezi SSSR a Alžírskem byla vždy také důležitá. SSSR (a později Rusko) byl hlavním dodavatelem zbraní a vojenské techniky pro Alžírsko. Koncem 70. let disponovala alžírská armáda 350 tanky a 294 bojovými letouny a přibližně 95 % tohoto vybavení bylo vyrobeno v SSSR. V letech 1962 až 1991 dodával Sovětský svaz Alžírsku různé zbraně v celkové hodnotě kolem 10 miliard dolarů.

V prosinci 1963 byla podepsána dohoda o kulturní spolupráci mezi Alžírskem a SSSR. V oblasti kinematografie a literatury byly navázány silné kulturní vazby a v Alžírsku vystupovalo mnoho sovětských hudebních souborů a dalších umělců. Ruský jazyk se vyučoval na několika alžírských univerzitách.

Mnoho ruských specialistů, kteří v Alžírsku pobývali dlouhou dobu, s sebou přivezlo i své rodiny. Alžírsko mělo školy a dokonce i průkopnické letní tábory pro sovětské děti.

Například velvyslanectví SSSR zřídilo jeden takový pionýrský tábor na břehu Středozemního moře poblíž malebného městečka Tipaza, které se pyšnilo fénickou, starořímskou, raně křesťanskou a byzantskou architekturou. Kulturní program pro děti zahrnoval plavání, plážový volejbal a fotbal, Den Neptuna a prohlídky nejbližších římských měst a hrobek.

Současná doba

Od poloviny 80. let do počátku 21. století vztahy mezi Ruskem a Alžírskem upadaly ve světle hospodářské a politické krize. V roce 1991, po rozpadu Sovětského svazu, Alžírsko oficiálně uznalo Ruskou federaci. Bilaterální vztahy vstoupily do nové fáze na počátku 21. století.

V dubnu 2001 odcestoval tehdejší prezident Alžírsko Abdelaziz Bouteflika do Moskvy na oficiální návštěvu, která vyústila v podepsání Deklarace o strategickém partnerství mezi Ruskem a Alžírskem. V současné době je mezi oběma zeměmi v platnosti 14 mezivládních dohod a také přibližně 30 protokolů, programů spolupráce a memorand. Politický dialog je udržován na nejvyšší úrovni.

Silné vazby mezi Ruskem a Alžírskem rovněž zajistily vřelé vztahy mezi jeho národy. Mnoho Alžířanů dodnes s vděčností vzpomíná na pomoc, kterou SSSR poskytl mladé zemi v prvních desetiletích nezávislosti.

*Tamara **Ryzenkova** , orientalistka, docentka na katedře dějin Blízkého východu, St. Petersburg State University, expertka pro telegramový kanál 'Arabská Afrika'*